

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 02.11.1966, sp. zn. 6 Tz 54/66, ECLI:CZ:NS:1966:6.TZ.54.1966.1

Číslo: 5/1967

Právní věta: Paděláním nebo pozměňováním peněz ve smyslu § 140 odst. 1 tr. zák. se rozumí mj. i sestavení bankovky nebo státovky z částí jiných platných peněz, třebaž jen jedna část sestaveného platidla pochází z jiné bankovky nebo státovky. Nelze však považovat za padělání nebo pozměňování peněz slepení bankovky nebo státovky z původních částí téhož platidla, které byly před tím od sebe odděleny. Vylákání náhrady od Státní banky československé za úmyslně poškozené peníze nepravdivým předstíráním, že k poškození došlo neúmyslně, má charakter dokonaného trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák., i když výše poskytnuté náhrady je vypočtena podle směrnic Státní banky československé z 22. 7. 1960, uveřejněných v částce 34 Ú. l. z r. 1960.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 02.11.1966

Spisová značka: 6 Tz 54/66

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Padělání a pozměňování peněz

Předpisy: 140/1961 Sb. § 132 odst. 1 písm. c)
§ 140 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Okresní prokurátor v P. podal na obviněného obžalobu pro to, že v P. a jinde v době od října 1965 do dubna 1966 ve snaze získat neoprávněně finanční prospěch, vystřihoval z platných stokorunových bankovek různé díly, ty pak kompletoval a slepoval tak, aby vyšlo další platidlo, které dával jako plnohodnotné do oběhu a zbývající rozstřižené části bankovek se snažil vyměnit nebo vyměnil u různých poboček Státní banky československé jako poškozené za plnou náhradu. Takto se obohatil na úkor Československého státu o částku 2400,- Kčs. Tento skutek byl v obžalobě posouzen jako trestný čin padělání a pozměňování peněz podle § 140 odst. 1 tr. zák. a jako trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák.

Rozsudkem okresního soudu v P. ze dne 1. července 1966 sp. zn. 1 T 61/66 byl obviněný uznán na základě této obžaloby vinným, že v přesně nezjištěných dnech koncem října a začátkem listopadu 1965 v P. rozstříhal nejméně 44 platných stokorunových bankovek proto, aby tříčtvrtinové části vyměnil ve Státní bance československé za plnou hodnotu, a to za 100,- Kčs a zbylé čtvrtiny za 25,-

Kčs a tak získal pro sebe ke škodě Státní banky hodnotu těchto zbylých čtvrtin; koncem října 1965 v B. a začátkem listopadu 1965 v O. v pobočkách Státní banky se mu podařilo vyměnit 24 tříčtvrtinových částí stokorunových bankovek za plnou hodnotu a při pokusu o výměnu dalších šesti takových částí byl zadržen. Čin byl posouzen jako pokus trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 8 odst. 1, § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák.

Krajský soud usnesením ze 4. 8. 1966 sp. zn. 3 To 370/66 odvolání okresního prokurátora i obviněného zamítl.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem zrušil usnesení krajského soudu i rozsudek okresního soudu a tomuto soudu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně obviněný rozstříhal koncem října a začátkem listopadu 1965 nejméně 44 platných stokorunových bankovek tak, že vystříhl vždy jednu čtvrtinu v úmyslu vyměnit tyto tříčtvrtinové části bankovek za plnou hodnotu bankovky, tj. za 100,- Kčs a zbývající čtvrtiny za hodnotu 25,- Kčs. Dne 27. října 1965 vyměnil v bance v B. 18 kusů tříčtvrtinových zbytků bankovek za stejný počet celých stokorunových bankovek a začátkem listopadu v O. v bance dalších 6 tříčtvrtinových částí stokorunových bankovek rovněž za plnou nominální hodnotu. Kromě toho se pokoušel o stejnou výměnu v dalších pobočkách Státní banky, avšak neúspěšně. Dále okresní soud zjistil, že potom obviněný slepil čtrnáct bankovek, které měl již nastříhané a dal je do oběhu. Šest z těchto bankovek bylo složeno z dílů, pocházejících z totožných bankovek. U ostatních slepovaných bankovek byly zjištěny jednotlivé díly cizí, tedy takové, které pocházely z jiných bankovek.

Právní posouzení těchto skutkových zjištění založil okresní soud na stanovisku, že k dokonání činu obviněného ještě nedošlo, protože se mu podařilo vyměnit jen tříčtvrtinové části bankovek za nominální hodnotu bankovek. Při poslední výměně byl zadržen.

Krajský soud považoval skutková zjištění soudu prvního stupně v celém rozsahu za správná a odpovídající provedeným důkazům. Podle jeho názoru obviněný trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví nedokonal, protože získal peníze jenom v nominální hodnotě vyměněných bankovek. K dokonání činu bylo ještě třeba, aby s úspěchem uplatnil i oddělené části bankovek.

Soud prvního stupně pochybil především v tom, že nehodnotil všechny zjištěné okolnosti, týkající se výměny tříčtvrtinových částí bankovek. Podle směrnic Státní banky československé z 22. července 1960, uveřejněných v částce 34 Ú. l. z r. 1960, jejichž obsah je citován i ve vyjádření Státní banky, se neposkytuje žádná náhrada za peníze poškozené úmyslně. Soud správně zjistil, že obviněný rozstříhával peníze úmyslně.

Podle výpovědi svědků K a L obviněný při výměně tříčtvrtinových částí bankovek uváděl nepravdivé okolnosti o původu jejich poškození. V bance v B. sdělil, že bankovky rozstříhaly děti, v pobočce banky v O. uvedl, že bankovky poškodila doma nepřítelna osoba. Vysvětloval tedy původ poškození nepravdivě, čímž uvedl pracovníky banky v omyl. V důsledku tohoto omylu bylo v bance nakládáno s částmi bankovek podle předpisů o výměně neúmyslně poškozených bankovek a obviněnému byla podle shora citovaných směrnic vyplacena náhrada ve výši 2400,- Kčs, která mu vzhledem k úmyslnému poškození bankovek nenáležela. Výměnou zbytků bankovek v počtu 24 kusů za uvedených okolností se obviněný tedy dopustil dokonání trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, nikoliv jenom pokusu tohoto trestného činu. Dále se obviněný pokusil 14. dubna 1966 vyměnit za stejných okolností dalších šest kusů bankovek u pobočky banky v O. Vzhledem k tomu

měl být tedy žalovaný skutek posouzen jako dílem nedokonaný a dílem dokonáný pokračující trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák. Názor soudů, že k dokonání tohoto trestného činu nedošlo, protože obviněný nevyměnil zbylé čtvrtiny bankovek, je nesprávný, protože přehlíží, že při úmyslném poškození bankovek obviněnému nenáležela za tříčtvrtinové části vůbec žádná úhrada.

Na nesprávném hodnocení důkazů je založeno i zjištění soudů, že obviněnému nelze prokázat, že by jeho čin měl též znaky trestného činu padělání a pozměňování peněz podle § 140 odst. 1 tr. zák. Obviněný při výslechu u okresního prokurátora doznal, že přišel na myšlenku, že bude rozstříhávat peníze a předkládat jejich větší část Státní bance k proplacení plnou hodnotou bankovek. Odstrížených zbytků, které byly u něj nalezeny v bytě, chtěl použít k sestavení celých bankovek, které pak chtěl dát do oběhu. Uvedl, že to v několika případech také učinil. Když se mu nepodařilo v některých pobočkách Státní banky vyměnit části bankovek za plnou hodnotu nepoškozené bankovky, slepil do původního stavu zbytky bankovek, které předtím rozstříhal, i celé bankovky, které mu zůstaly neuplatněné (není vysvětleno, jaké bankovky měl v tomto případě na mysli) a použil je jako platidla při nákupech.

Při hodnocení důkazů bylo nezbytné zaujmout stanovisko k uvedenému vyjádření Státní banky, že sedm ze čtrnácti stokorunových bankovek, které byly zadrženy v kritické době v oběhu v Jihomoravském kraji proto, že byly slepovány z rozstříhaných dílů, a to jednak z polovin, jednak ze čtvrtin bylo složeno z dílů, které jsou v přehledu založeném ve spisu označeny jako „cizí“. Z těchto sedmi slepovaných bankovek byla u čtyř přidána jedna cizí čtvrtina, u dvou cizí polovina, složená ze dvou čtvrtin, jedna z bankovek byla slepena ze tří „cizích“ čtvrtin. Všechny tyto zadržené bankovky byly slepovány stejným výjimečným způsobem a vyskytovaly se jen v Jihomoravském kraji.

V řízení před soudy nebylo zaujato stanovisko ani ke skutečnosti, prokázané více důkazy, že obviněný předkládal v bankách k výměně bankovky, které měly vystříhané různé čtvrtiny. Takto vystříhané čtvrtiny bylo možno doplňovat na různá místa jiných neúplných bankovek, příp. ze čtyř různých čtvrtin nebo jedné poloviny a dvou příslušných čtvrtin se dala sestavit jiná celá bankovka.

Pokud při novém projednávání věci soud dospěje ke zjištění, že obviněný zhotovil z částí bankovek, které mu zbyly po odstrizení nebo odříznutí z jiných bankovek, další bankovky, bude vázán právním názorem Nejvyššího soudu na výklad znaků trestného činu padělání a pozměňování peněz podle § 140 tr. zák. Paděláním nebo pozměňováním peněz ve smyslu jednání podle tohoto zákonného ustanovení se rozumí mj. i sestavení bankovek nebo státovek z částí jiných platných bankovek nebo státovek, a to i když sestavený peníz má třeba jen jednu část cizí, tedy pocházející z jiné bankovky nebo státovky. Paděláním ani pozměňováním peněz však naproti tomu není slepení bankovky nebo státovky z původních částí téhož platidla, které byly před tím od sebe odděleny.